

КОЛДОНМО БОЮНЧА ЭСКЕРТКИЧ

1. ТЕРМИНДЕР ЖАНА АНЫКТАМАЛАР

1.1. **Авторизация** – Карта операцияларын жүргүзүүгө Банктын уруксаты. Авторизациялоо Добуш аркылуу (телефон байланышын пайдалануу менен) жана Авторизациялык (электрондук системаны пайдалануу менен) болуп бөлүнөт.

1.2. **Алдын ала авторизация** (алдын ала авторизация) – Банктын аны жүргүзүүгө чейин финансылык (төлөм) транзакциясын жүргүзүүгө уруксат берүүсү. Алдын ала авторизация жол-жобосу товарларга (кызматтарга) төлөөнү кепилдеген Карт-эсепте акча каражаттарынын көлөмүн резервдөө үчүн арналган. Карт-эсепте каражаттарды блокко салуу 14 (он төрт) календардык күнгө жүргүзүлөт жана алдын ала авторизацияны аяктоо жүргүзүлбөсө, автоматтык түрдө токтотулат.

1.3. **Алдын ала авторизациялык талап** – бул операция карта ээсинин Карт-эсебиндеги акча каражаттарын блокко салат, бирок финансылык эсептешүүлөргө катышпайт. Бул операциянын суммасы баалоочу болуп саналат.

1.4. **Алдын ала авторизацияны аяктоо** – алдын ала жактырылган төлөмгө (алдын ала авторизация) ылайык жүргүзүлгөн төлөм. Бул операция Карта ээсинин Карт-эсебинен каражаттарды эсептен чыгарууну жүзөгө ашырат. Бул операциянын суммасы акыркы болуп саналат жана карта ээсинин товарларга (кызмат көрсөтүүлөргө) төлөө боюнча иш жүзүндөгү милдеттенмелеринин суммасына дал келет.

1.5. **Сатып алууну кайтаруу** – Ишкананын буйругу боюнча кардардын картасына сатып алуу суммасын кайтаруу. Банк-эквайер тарабынан Ишканадан сатып алууну кайтарууга карата арыз боюнча жүргүзүлөт. Мында операциянын суммасын кайтаруу Ишкананын эсептешүү эсебинен жүргүзүлөт.

1.6. **Карта ээси** – эмитент менен түзүлгөн келишимдин негизинде карталарды пайдалануу менен операцияларды жүргүзүү укугуна ээ, анын ичинде эсеп ээси-юридикалык жак тарабынан ыйгарым укук берилген банктын кардары, жеке адам.

1.7. **Карт-эсеп** – Банкта ачылган, Кардар аны тескөөнү VISA, MasterCard, China Union Pay, ЭЛКАРТ карталары аркылуу жүзөгө ашырган банктык эсеп (эсептешүү).

1.8. **ПОС-терминал боюнча нөөмөтгү жабуу** – белгилүү бир мезгилде өткөн ийгиликтүү транзакциялар боюнча жыйынтыктоочу отчетторду түшүрүү.

1.9. **Сатып алууну кайтарууга билдирме** – кардардын банктык картаны пайдалануу менен мурда төлөгөн сатып алуу суммасын Ишкананын эсептешүү эсебинен кардардын картасына кайтарып берүүгө Ишканадан билдирме/тескеме.

1.10. **Карта** – Visa, MasterCard, China Union Pay эл аралык банктык картасы жана/же Элкарт улуттук төлөм картасы, ПОС терминалдары же башка түзүлүштөр аркылуу акча каражаттарына жетүү каражаты, анда товарларга төлөмдөрдү жүргүзүүгө, накталай акча каражаттарын алууга жана Банк тарабынан берилүүчү башка карта операцияларын жүргүзүүгө мүмкүндүк берүүчү маалыматтар камтылат. Картаны чет өлкөлөрдө да (Элкарт карталарынан тышкары), ошондой эле Кыргыз Республикасынын аймагында да пайдаланууга болот. Карт банк тарабынан Карта карта ээсинин пайдалануусуна берилет жана Банктын менчиги болуп саналат. Карта анда көрсөтүлгөн айдын жана жылдын аягына чейин жарактуу. Колдонуу мөөнөтү өтүп кеткен жана колдонуу мөөнөтү баштала элек карталар боюнча карта операциялары жүргүзүлбөйт. Карта Негизги же Кошумча болушу мүмкүн, ушул Келишимдин тексти боюнча чогуу «Карта» же тиешелүү түрдө «Негизги карта» жана «Кошумча карта» деп аталат.

1.11. **Транзакцияны жокко чыгаруу** – эгерде оригиналдуу операция жана жокко чыгаруу ошол эле нөөмөттө жүргүзүлсө, башкача айтканда, операцияны жокко чыгаруу ал боюнча нөөмөт жабыла элек сатып алуу боюнча мүмкүн болот.

1.12. **Эквайрингдик операция күнү** – банктык убакыт мезгили, анын ичинде операциялар жана өз ара эсептешүүлөр жүргүзүлөт. Мурунку банктык иш күнү саат 16:00дөн кийинки банктык иш күнү саат 16:00гө чейинки мезгил. Операцияларды техникалык ишти чыгууга жараша операциялык күндүн башталыш жана аяктоо убактысынан 1 саатка четтөөгө жол берилет.

1.13. **ПОС-терминал** – картанын магниттик тилкесинен же чибинен маалыматтарды окууга жана банктык карталар боюнча операцияларды жүргүзүү максатында авторизациялоо жүргүзүү үчүн банк менен байланышты жүзөгө ашырууга мүмкүндүк берген электрондук түзүлүш. Авторизация жүргүзүүнүн жыйынтыктары экранда билдирүү жана чектин бир нече нускасын басып чыгаруу менен таризделет. Банкوماتтан айырмаланып, ПОС-терминалды кассир тейлейт.

1.14. **ПИН-код** – Карта ээсине ыйгарылуучу жана ПОС-терминалдар аркылуу карта операцияларын жүргүзүүдө аны идентификациялоого арналган идентификациялык жеке номер, 4 жана 6 сандуу сандык, жашыруун код.

1.16. **Санкцияланган төлөм** – эгерде төлөмдү жүргүзүү учурунда Карта блокко салынбаса, анын мөөнөтү бүтө элек болсо жана Карта анын чыныгы ээси тарабынан төлөм жүргүзүү үчүн колдонулган болсо, картаны колдонуу менен жүргүзүлгөн төлөм. Санкцияланган төлөмдүн талаптарын бузуу менен жүргүзүлгөн төлөм санкцияланбаган төлөм болуп саналат. Жасалма карталарды колдонуу менен жүргүзүлгөн төлөмдөр да санкцияланбаган болуп саналат.

1.17. **Стоп-баракча** – тейлөөгө кабыл алынбаган Карта номерлеринин тизмеси. Жоголгон же уурдалган карталар Стоп-баракчага киргизилет, бул аларды санкцияланбаган же арам ниет менен колдонуу мүмкүнчүлүгүн жокко чыгарат.

1.18. **Соода өткөрүп берүүсү (тейлөө үчүн Банктын комиссиясы)** – ПОС-терминал аркылуу сатып алууну жүргүзүү үчүн Уюмдун эсептешүү эсебинен кармалуучу комиссиянын суммасы. Соода концессиясынын суммасына Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык белгиленген чен боюнча сатуудан алынуучу салык кирет.

1.19. **Соода-тейлөө ишканасы, Ишкана** – күбөлүктүн жана/же патенттин негизинде иш алып барган, банктык төлөм карталары жана ЭЛСОМ электрондук капчыгы боюнча товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн накталай эмес төлөмдү кабыл алуу үчүн ПОС-терминалды орнотуу жөнүндө Банк менен келишим түзгөн юридикалык жак же жеке ишкер.

1.20. **Чек (чек)**- картаны пайдалануу менен транзакцияларды жүргүзүүдө терминал, банкомат же башка түзүлүш тарабынан түзүлгөн, транзакция боюнча эсептешүүлөрдү жүзөгө ашыруу үчүн негиз болуп саналган жана анын ишке ашырылгандыгын тастыктоо катары кызмат кылган кагаз түрүндөгү документ.

1.21. **Эквайер** – технологияларга жана тиешелүү төлөм системасынын ченемдик актыларына, ошондой эле Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, эквайринг ишке ашырууга уруксат алган коммерциялык банк, өзүнүн аралыкта орнотулган жабдуулары аркылуу авторизациялоо жана транзакцияларды жүргүзүү мүмкүндүгүн берген аралыкта орнотулган жабдуулар тармагынын ээси.

1.22. **Эквайринг** – сатылган товарлар, кызмат көрсөтүүлөр үчүн төлөм карталарын төлөөгө кабыл алуу үчүн ПОС терминалдарын орнотуу боюнча Ишканалар менен келишимдик мамилелерди, ошондой эле Карта ээлери тарабынан жүргүзүлгөн карта операциялары боюнча эсептешүүлөрдү камсыз кылууну камтыган банк мекемесинин иши.

1.23. **Эмитент** – Картаны чыгарган Банк.

1.24. **Chargeback** - төлөмдү кайтаруу. Банктык карта ээсинин талабы боюнча сатуучунун эсебинен алынуучу сумма. Эгерде карта ээсинин тууралыгы таанылса жана сатуучу ушул келишимге ылайык карта боюнча кардарды тейлөө жол-жобосу бузулса, сатуучунун эсебинен төлөмдүн суммасы эсептен чыгарылат. Chargeback көп колдонгон сатып алуучулар жана соода түйүндөрү кара тизмеге кириши мүмкүн. ChargeBack эквайер транзакцияны аяктагандан кийин эмитент тарабынан демилгеленет.

1.25. **Жабдуу – өзүнө камтыйт:** картада жайгашкан магниттик тилкеден жана/же чиптен маалыматты окуган ПОС-терминал, эгерде ПОС-терминалдан өзүнчө каралса ПИН-пад;

1.26. **Материал** – материалга кирет: ПОС-терминалдардан чектерди берүү үчүн түрмөк кагаз, Банктын жарнамалык материалдары, Банк тарабынан аныкталуучу жабдууларды орнотууда зарыл болгон башка чыгымдалуучу материалдар;

1.27. **Байланышсыз төлөм** - маалыматтарды өткөргүсүз берүү технологиясын пайдалануу менен жакын аралыкта картадан же аралыктан тейлөөнүн башка инструментинен маалыматты аралыкта орнотулган жабдуулар менен окуу аркылуу ишке ашырылуучу транзакция (NFC (Near field communication) же ж.б.);

1.28 **Шектүү операция** – бул кардардын шектүү жүрүм-турумунун белгилерин камтыган операциялар. Кардардын шектүү жүрүм-турумунун белгилери 6-бөлүмдө берилген;

1.29. **Идентификация** – товарларга жана/же кызмат көрсөтүүлөргө төлөөдө анын аныктыгын жана жарактуулугун аныктоо максатында 6 жана 7-главалардын негизинде картанын сырткы көрүнүшүн текшерүү.

1.30. **EL QR- QR** кодду сканерлөө мүмкүнчүлүгүнө ээ болгон башка финансылык инструменттер (мобилдик тиркеме, электрондук капчык) менен төлөмдөрдү кабыл алуу мүмкүнчүлүгүн берген бирдиктүү стандарттын QR-коду.

1.31. **Ырасталбаган төлөмдөр - ЫРАСТАЛБАГАН ТӨЛӨМДӨР** бөлүмүндө кардар тарабынан EL QR’га төлөнгөн бардык операциялар жана агенттин 5 орундуу коду камтылат.

1.32. **Негизги капчык** - иерархия боюнча көчүрмөлөрдү көрүү үчүн колдонулган виртуалдык жана/же физикалык номер.

1.33. **Суб-капчык** – товарлар жана кызматтар үчүн төлөмдү кабыл алуу үчүн колдонулган виртуалдык жана/же физикалык номер.

2. ОПЕРАЦИЯЛАРДЫ ТАРИЗДӨӨ ЖАНА ТАРАПТАРДЫН ӨЗ АРА ЭСЕПТЕШҮҮ ТАРТИБИ.

2.1. Нөөмөттү жабуу учурунда Ишкана операциялык күндүн ичинде жүргүзүлгөн бардык транзакциялар ушул Келишимде белгиленген мөөнөттө ишкананын эсептешүү эсебинде чагылдырылгандай кылып терминалды түшүрүүгө (жыйынтыктарды салыштырып текшерүүгө) тийиш.

2.2. ПОС-терминал боюнча нөөмөт жабылгандан кийин Банк электрондук формада алган операциялык күндүн ичинде ийгиликтүү жүргүзүлгөн транзакциялар жөнүндө маалыматтардын негизинде Банк КИСВ банкында эмитирленген карталар боюнча үч банктык күн ичинде жана башка банктар тарабынан эмитирленген карттар боюнча беш банктык күн ичинде товарларга/кызмат

көрсөтүүлөргө төлөө боюнча акчаларды Ишкананын эсептешүү эсебине чегерүүнү жүргүзөт. Банк акцептсиз тартипте Банкка тиешелүү комиссияны кармайт.

2.3. ПОС-терминалдарды пайдаланууда авторизация (ырастоо) ПОС-терминал аркылуу жүргүзүлөт. Ырастоо коду терминалда жазылат жана чекке басылып чыгарылат.

2.4. ПОС-терминалдарды пайдаланууда Карта ээсинин эсебинен төлөнгөн суммаларды алып салуу каралат.

2.5. Кардарды тейлөөдө ПОС-терминалдарды пайдаланууда Ишкана чектин бир нускасын төлөм картанын ээсине берүүгө, экинчи нускасын өзүнө калтырууга тийиш.

2.7. Банк эгерде кечиктирүү Ишкананын банктык реквизиттердеги өзгөрүүлөр жөнүндө өз убагында эмес билдиргендигинен/билдирбегендигинен улам келип чыкса, төлөмдөрдүн кечиктирилиши үчүн жоопкерчилик тартпайт.

2.8. Банк эгерде кечиктирүү Ишкананын кызматкерлери тарабынан ПОС-терминалды өз убагында түшүрбөгөндүктөн (нөөмөттү жабуу-жыйынтыктарды салыштырып текшерүү) келип чыкса, төлөмдөрдүн кечиктирилиши үчүн жоопкерчилик тартпайт.

2.9. Ишкананын эсептешүү эсебинен Банктын төлөм карталарын тейлөөгө байланыштуу операциялар үчүн комиссияларынан айырмаланган башка эсептен чыгаруулар болгон учурда, Банк эсептен чыгарылган күндөн кийинки күндөн кеч эмес эсептен чыгаруунун суммасы жана себеби жөнүндө Ишканага жазуу жүзүндө маалымдайт.

2.10. Карта ээси Ишканага кайрылган учурда, Ишкананын кызматкери Карта ээсине тейлөө шарттарын, анын ичинде алдын ала авторизация боюнча кызмат көрсөтүү эрежелерин түшүндүрүүгө, кызмат көрсөтүүнү/товарды сатып алуудан баш тарткандыгы, алдын ала авторизацияны аяктагандыгы (14 (он төрт) календардык күн) үчүн айыптын суммасына эсепти дебеттөөдөн алыс болуу үчүн операцияларды жокко чыгаруу жол-жобосу жөнүндө Карта ээсине кабарлоого милдеттүү.

2.11. Алдын ала авторизация учурунда операциянын суммасы Ишкананын кызматкери тарабынан төмөнкү факторлордун негизинде эсептелет:

а) КР мыйзамдарына ылайык тиешелүү салыктарды жана жыйымдарды эске алуу менен кызмат көрсөтүүнүн/товардын наркы;

б) Кызмат көрсөтүү / товар боюнча мүмкүн болуучу чыгымдардын баалоочу наркы 3.17. Алдын ала авторизациялык талаптын транзакциясынын суммасын эсептөөдө алдын ала транзакциялык талаптын транзакциясы жүргүзүлгөн күндөн тартып алдын ала авторизация аяктаган күнгө чейин 14 (он төрт) календардык күндөн ашык өтпөшү керектигин эске алуу зарыл.

2.12. Алдын ала авторизация милдеттүү түрдө картанын өзүнүн жана Карта ээсинин катышуусу менен Ишканада орнотулган ПОС-терминал аркылуу ишке ашат, алдын ала авторизациялык талаптын операциясы боюнча чекке Карта ээси тарабынан кол коюлбайт.

2.13. Эгерде карта боюнча кызматты/товарды брондогон Карта ээси кызмат көрсөтүүдөн / товардан баш тартууна кааласа, Ишкана кызматты/товарды брондоону жокко чыгарууга милдеттүү.

2.14. Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясын жүргүзүү:

Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясынын суммасы карта боюнча алдын ала авторизациялык талаптын транзакциясынын суммасынан 15 (он беш)% ашпоого тийиш. Алдын ала уруксат берүү аяктаган транзакциянын суммасы алдын ала авторизациянын суммадан ашып кеткен учурда:

а) Карта ээсинин милдеттенмелеринин суммасына стандарттуу сатып алуу операциясын жүргүзүү жана алдын ала авторизация операциясын жокко чыгаруу керек, же

б) алдын ала авторизациялык талаптын транзакциясынын суммасына плюс 15 (он беш)% алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясын жүргүзүү, ал эми Карта ээсинин милдеттенмелеринин суммасынын калган бөлүгүнө стандарттуу сатып алуу операциясын жүргүзүү.

2.15. Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясы алдын ала авторизациялык талаптын конкреттүү транзакциясы үчүн бир гана жолу ийгиликтүү жүргүзүлүшү мүмкүн. Кандайдыр бир техникалык себептерден улам операцияларды аяктоо мүмкүнчүлүгү жок болгон учурда (жабдуулар иштебей калган ж.б.) алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясынын ордуна ошол эле суммага стандарттуу сатып алуу операциясы жүзөгө ашырылат, ал эми алдын ала авторизациялык талап жогоруда көрсөтүлгөн иш-аракеттердин тартибине ылайык жокко чыгарылат.

3. ОПЕРАЦИЯНЫ ЖОККО ЧЫГАРУУНУ ЖАНА САТЫП АЛУУНУ КАЙТАРУУНУ ТАРИЗДӨӨ

3.1. Кардар операцияны жокко чыгарган же картаны пайдалануу менен төлөнгөн Ишкананын кызмат көрсөтүүлөрүнөн баш тарткан учурда, эгерде операцияны жокко чыгаруу оригиналдуу операция жүргүзүлгөн күнү жана «ПОС-терминал боюнча нөөмөт жабылганга чейин» жүргүзүлсө, Ишкана ПОС-терминалды колдонуу менен «операцияны жокко чыгаруу» операциясын аткарат.

3.2. Кардар тарабынан операция жокко чыгарылган же картаны пайдалануу менен төлөнгөн Ишкананын кызмат көрсөтүүлөрүнөн баш тарткан учурда, «ПОС-терминал боюнча нөөмөттү жабуу» операциясы жүргүзүлгөндөн кийин Ишкана 4-тиркемеге ылайык Банкка жазуу жүзүндөгү арыз жөнөтүү менен сатып алууну кайтарып берет.

Кайтарып берүү жөнүндө арызга Ишкананын жетекчиси же башкы бухгалтери кол коюп, Ишкананын мөөрү (бар болсо) менен бекемделиши керек. Сатып алууну кайтаруу арызына Чектин көчүрмөсү жана баштапкы Транзакция боюнча башка тастыктоочу документтер тиркелүүгө тийиш.

Сатып алууну кайтарууга арызды кароо мөөнөтү ал Банкка келип түшкөн учурдан тартып 10 банктык күнгө чейин.

3.3. Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясын жокко чыгаруу:

Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясын жокко чыгаруу алдын ала авторизациялык талаптын тиешелүү транзакциясын жаңылыш (мисалы, туура эмес сумма) ийгиликтүү аяктаган учурда ишке ашырылат. Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясын жокко чыгаруу процесси төлөм транзакциясын жокко чыгаруунун стандарттуу жол-жобосуна окшош. Алдын ала транзакцияны жокко чыгаруу фактысы боюнча кайра авторизацияны жүргүзүү мүмкүн эмес.

Алдын ала авторизацияны аяктоо транзакциясын жокко чыгаргандан кийин кардардын милдеттенмелери болгон учурда, кардардын милдеттенмелеринин суммасына стандарттуу сатып алуу операциясын жүргүзүү зарыл.

4. ASINO A90 МОДЕЛИНДЕГИ ПОС-ТЕРМИНАЛ БОЮНЧА ТӨЛӨӨГӨ ТӨЛӨМ КАРТАЛАРЫН КАБЫЛ АЛУУДА СООДА ТҮЙҮНҮНҮН КАССИРИНИН НУСКАМАСЫ

4.1 Иштин башталышы

ASINO A90 моделиндеги ПОС-терминал төмөндөгү функционалдык клавишага ээ:

- чекти контролдук басып чыгаруу клавишасы;

- терминалды күйгүзүү/ өчүрүү/ кайра жүктөө клавишасы.

Кошуу схемасы

Ишти баштагандан мурун кассир ПОС-терминал кубаттандыруу блогу аркылуу 220 В электр тармагына кошулганын текшерishi керек.

ПОС-терминалы 220 В электр тармагына кошулгандан кийин автоматтык тестирилөө жүрөт жана тиркеме ишке киргизилет. Эгерде бардык тесттер ийгиликтүү аяктаса, анда терминалдын экранында билдирүү пайда болот:

Сумманы киргизиңиз

Эгерде билдирүү жок болсо, анда кассир ПОС-терминалды тейлеген Банктын адисин чакырууга милдеттүү.

4.2 ПОС-терминал менен иштөө

Оператордун бардык иш-аракети эки түргө бөлүнөт:

1. Кардардын төлөм картасы менен операциялар:

- товарга төлөө;
- «товарга төлөө» операциясын жокко чыгаруу (акчаны кардарга картага кайтаруу, «Жыйынтыктарды салыштырып текшерүү» операциясын аткарууга чейин).

2. Сервистик операциялар:

- орто аралык отчет (авторизациялоонун оң коду алынган операциянын тизмеси басып чыгарылат);
- жыйынтыктарын салыштырып текшерүү (жыйынтыктардын дал келгендиги жөнүндө билдирүүнү басып чыгаруу + орто аралык отчет, жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнүн жыйынтыктары боюнча нөөмөттөгү операциялар боюнча бардык маалыматтар жокко чыгарылат, ушуга байланыштуу жыйынтыктарын салыштырып текшерүүнү жүзөгө ашыруу учуруна чейин нөөмөттөгү чектердин бардык керектүү көчүрмөлөрүн сураш керек, жыйынтыктарын салыштырып текшерүү жумушчу нөөмөттүн аягында аны жабууда аткарылат);
- чектердин архивдерин кароо (нөөмөттөгү чектин каалаган көчүрмөлөрүн басып чыгаруу));
- акыркы чектин көчүрмөсүн басып чыгаруу;
- салыштырып текшерүүлөр архиви (акыркы 10 жыйынтыктарды салыштырып текшерүүлөрдү камтыйт).

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ!!! Бардык талап кылынган көчүрмөлөрдү «ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ» операциясына чейин басып чыгаруу керек

Эскертүү: «Төлөө» операциясын жокко чыгаруу «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын жүргүзүүгө чейин, б.а. терминалды түшүрүүгө чейин гана мүмкүн.

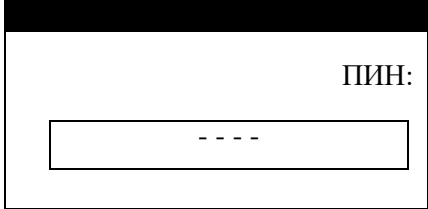
Эгерде кардар «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын жүргүзүүдөн кийин, б.а. ПОС-терминалды түшүрүүдөн кийин операцияны кайтарууну жүргүзүү үчүн соода түйүнүнө кайрылса, соода түйүнү Банкка кардардын атынан жазуу жүзүндөгү арыз жана операциянын бардык деталдарын көрсөтүү менен СТИ атынан коштоочу кат менен кайрылууга тийиш.

4.3 Чиб, магниттик тилкеси бар карта менен жана байланышсыз товарга төлөө

 <p>≡ ТӨЛӨӨ</p> <p align="center">Сумманы киргизиңиз</p> <p align="center">0.00 KGS</p> <table border="0"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table> <p align="center">Улантуу</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	C	0		<p>Картаны капкагына же байланышсыз төлөөнү кармаган башка түзүлүшкө жакындатыңыз же картаны чип-ридерге салыңыз (ПОС-терминалдын сол капталынан горизонталдык оюк) же картаны магниттик тилкени окугуч аркылуу өткөрүңүз (карта боюнча операцияны тандоо үчүн ПОС-терминалдын экраны менен капкагынын ортосундагы горизонталдык оюк.</p> <p>≡ баскычын пайдаланып, «Төлөө» операциясын тандаңыз (ПОС-терминалда карта менен өткөрүүдө «Товарга төлөө» операциясы алдын ала тандалган) жана «Улантуу» баскычын басыңыз.</p>
1	2	3											
4	5	6											
7	8	9											
C	0												

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ: эгерде Сиз картаны ПОС-терминалдын чип-ридерине салгандан кийин, ПОС-терминалдын экранында «СУРАНЫЧ, МАГНИТТИК КАРТАНЫ ОКУГУЧТУ ПАЙДАЛАНЫҢЫЗ» билдирүүсү пайда болсо, бул чип алып жүрүүчүдөгү маалымат окулбай турганын билдирет. Бул учурда картаны магниттик тилкеде өткөрүү жана төмөндө көрсөтүлгөн нускамага ылайык товарга төлөө керек.

 <p>≡ ТӨЛӨӨ</p> <p align="center">Сумманы киргизиңиз</p> <p align="center">0.00 KGS</p>	<p>Пайда болгон менюда товарга төлөө суммасын киргизиңиз. Сиз киргизген сатып алуу суммасы туура экендигин текшериңиз, «Улантуу» баскычын басыңыз (болбосо «X» басыңыз).</p>
---	--

 <p align="right">ПИН:</p> <p align="center">-----</p>	<p>Кардардан картага карата ПИН-кодду киргизүүнү өтүнүңүз (ПИН-кодду киргизүү үчүн 3 аракет берилет), кардардын ПИН-кодду кантип киргизип жатканын караганга болбойт, анткени ПИН-код купуя маалымат болуп саналат жана аны карта ээси гана билиши керек. Кардар ПИН-кодду киргизгенден кийин «Enter» клавишасын басыңыз, андан кийин ПОС-терминал процессинг борбору менен кошууну жүргүзөт. Процесс кошуунун жыйынтыгын чыгаруу жана чек басып чыгаруу менен аяктайт.</p>
---	---

Оң жооп болгон учурда ПОС-терминал 2 чекти басып чыгарат (чектерде «төлөө» жана «жактырылды» жазуусу бар). Эки чекти тең кардардын кол коюусуна бериңиз, андан кийин чектеги кардардын кол тамгасын картадагы кол тамга менен салыштырыңыз (эгерде кол тамгалар ачык дал келбесе, кассир кардарга карта боюнча товарга төлөөдөн баш тартууга милдеттүү), эгерде кол тамгалар дал келсе, аларга өз тарабыңыздан кол коюп жана чектин бир нускасын кардарга бериңиз.

Терс жооп болгон учурда ПОС-терминал экранда «Аткаруулан баш тартуу» билдирүүсүн чыгарат жана бир чекти басып чыгарат (чекти **баш тартуунун себеби** бар билдирүү жана Процессинг борборунун **жооп коду** бар). Терс жооп болгондо карта боюнча товарга төлөө жүргүзүлбөйт.

КӨҮЛ БУРУҢУЗ: Эгерде кардар ПИН-кодду 3 жолу туура эмес киргизсе, ПОС-терминал процессинг борбору менен кошууну жүргүзөт. Процесс кошуунун жыйынтыгын чыгаруу жана чек басып чыгаруу менен аяктайт. Мында жыйынтык кандай болбосун (оң же терс), кардар картанын анык ээси экенин текшерүү жана төлөөгө уурдалган картаны кабыл алуудан оолак болуу үчүн өздүгүн күбөлөндүргөн документти сураңыз. Эгерде кардар картанын анык ээси болбосо, картаны алып коюуга карата чараларды көрүңүз. Эгерде кардар картанын анык ээси болсо жана ПОС-терминал 2 чекти басып чыгаруу менен оң жооп берсе, бул «Товарга төлөө» операциясы ийгиликтүү өткөнүн билдирет жана Сиз товарды кардарга бере аласыз.

4.4 Чибидар карта, байланышсыз картанын магниттик тилкеси менен товарга төлөөнү жокко чыгаруу

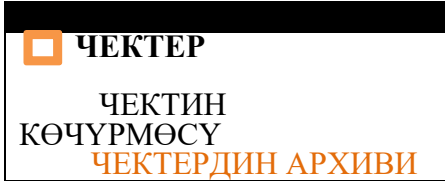
<p>ОПЕРАЦИЯЛАР</p> <p>ТӨЛӨӨ ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ</p>	<p>≡ баскычын колдонуп, «Жокко чыгарылды» операциясын тандаңыз жана басыңыз.</p>												
<p>ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ</p> <p>Чектин номери киргизиңиз</p> <table style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>0</td> <td>⏪</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Улантуу</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	C	0	⏪	<p>Картаны капкакка же байланышсыз төлөөнү кармаган башка түзүлүшкө жакындатыңыз же картаны чип-ридерге салыңыз (ПОС-терминалдын сол капталынан горизонталдык оюк) же картаны магниттик тилкени окугуч аркылуу өткөрүңүз (карта боюнча операцияны тандоо үчүн ПОС-терминалдын экраны менен капкагынын ортосундагы горизонталдык оюк).</p>
1	2	3											
4	5	6											
7	8	9											
C	0	⏪											
<p>ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ</p> <p>Чектин номери киргизиңиз</p> <table style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>8</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>0</td> <td>⏪</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Улантуу</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	C	0	⏪	<p>Сиз жокко чыгарууну каалаган товарга төлөө чегинин номерин киргизиңиз жана «Улантуу» баскычын басыңыз.</p> <p>Мисалы: ЧЕК No: 3, мында 3 – жокко чыгаруу үчүн чектин номери.</p>
1	2	3											
4	5	6											
7	8	9											
C	0	⏪											

Эгерде сиз жокко чыгарып жаткан «Товарга төлөө» операциясы, сиз жаба элек нөөмөттө аткарылса, анда ПОС-терминал автоматтык түрдө өзүнүн эс-тутумунан жокко чыгарылуучу операциянын суммасын табат жана процессинг борбору менен кошууну жүргүзөт. Процесс кошуунун жыйынтыгын чыгаруу жана чек басып чыгаруу менен аяктайт. Эгерде сиз жокко чыгарып жаткан «Товарга төлөө» операциясы жабылган нөөмөттө аткарылса, анда аны жокко чыгаруу үчүн Банкка кайрылуу керек.

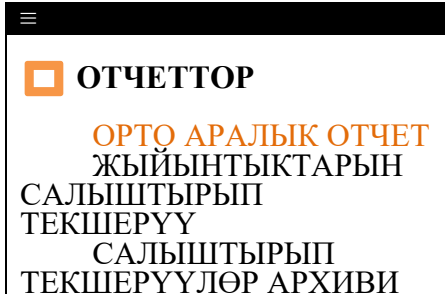
Оң жооп болгон учурда ПОС-терминал 2 чекти басып чыгарат (чектерде «жокко чыгарылды», «жактырылды», «жооп коду 00» жазуусу бар). Кардар эки чекти тең кардардын кол коюусуна берет, андан кийин аларга кол коёт жана чектин бир нускасын кардарга берет.

Терс жооп болгон учурда ПОС-терминал экранга «Операция жокко чыгарылган» билдирүүсүн чыгарат. Чектин номерин туура эмес киргизүүдө, же жокко чыгаруу башка карта боюнча жүргүзүлгөндө терс жооп болушу мүмкүн. Кайра аракет кылыңыз.

4.5 Акыркы чектин көчүрмөсү

	<p>≡ баскычын пайдаланып «ЧЕКТЕР» операциясын тандаңыз жана басыңыз.</p>
	<p>«ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ» баскычын басуу менен чектин көчүрмөсүн басып чыгарууну ырастаңыз, ПОС-терминал акыркы чектин көчүрмөсүн эки нускада басып чыгарат. Же негизги менюга чыгуу үчүн «ESC - НЕТ» баскычын басуу менен чектин көчүрмөсүн басып чыгарууну жокко чыгарыңыз.</p>
	<p>«ЧЕКТЕРДИН АРХИВИ» менюсун тандоодо эгерде көчүрмөсү Сизге керек болгон чек забыла элек нөөмөттө болсо, нөөмөттөгү каалаган чектин көчүрмөсүн алууга болот, эгерде чек жабылган нөөмөт боюнча суралса, анда бул чектин көчүрмөсүн алуу мүмкүн эмес.</p> <p>»ЧЕКТЕРДИН АРХИВИ» баскычын басууда бардык чектердин тизмеси чыгат, керектүү чекти тандоо үчүн ↑(жогору) жана ↓(төмөн) баскычтарын колдонуңуз.</p>

4.6 Кыска отчет (орто аралык отчет)

	<p>≡ баскычын пайдалануу менен «ОТЧЕТТОР» операциясын тандаңыз жана «ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ» дегенди басыңыз.</p> <p>ПОС-терминал карта номерин, чектин номерин жана операциянын суммасын көрсөтүү менен нөөмөттөгү бардый ийгиликтүү операциялардын тизмесин басып чыгарат.</p>
---	---

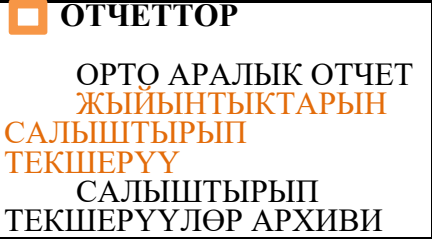
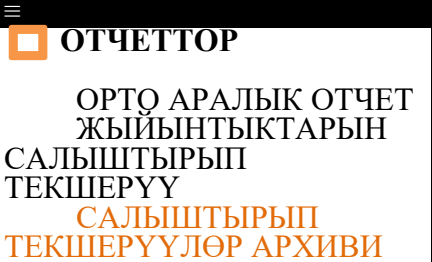
4.7 Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ: «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын жүргүзүүгө чейин бардык керектүү отчетторду, анын ичинде «Орто аралык отчетту» басып чыгаруу керек.

Процессинг борборунда жүргүзүлгөн карталар боюнча операцияларды ырастоо, ПОС-терминалдын эс-тутумун тазалоо жана нөөмөттү жабуу үчүн **күн сайын жумушчу нөөмөттүн аягында** жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнү жүргүзүү керек. Бул карталар менен операциядан ишканага акча каражаттарын чегерүү ишке ашырылуусу үчүн жана нөөмөттөгү операциялар кийинки нөөмөттө чагылдырылбашы жана ага кошулбашы үчүн керек.

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ: Эгерде жыйынтыктарын салыштырып текшерүүдө «Жыйынтыктар дал келген жок» жазуусу чыкса, жыйынтыктарды салыштырып текшерүү менен чектердин бардык суммасын салыштырып текшерүү керек, эгерде баары туура болсо, ордун толтурууга чейин 3-5 жумуш күнү күтө туруу керек, эгерде ордун толтуруу жүрбөсө банкка талаштуу транзакцияга арыз менен кайрылып, алар боюнча төлөө өтпөгөн ийгиликтүү төлөмдөр менен чектерди берүү керек

	<p>≡ баскычын пайдалануу менен «ОТЧЕТТОР» операциясын тандаңыз жана</p>
---	---

 <p>ОТЧЕТТОР ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮЛӨР АРХИВИ</p>	<p>«ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ» баскычын басыңыз.</p> <p>ПОС-терминал Процессинг борбору менен кошулат, кыска отчет менен бирге жыйынтыктарын салыштырып текшерүүнү басып чыгарат. ПОС-терминал нөөмөттү жабат жана нөөмөттөгү бардык операцияларды эс-тутумунан өчүрөт.</p>
 <p>ОТЧЕТТОР ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮЛӨР АРХИВИ</p>	<p>Акыркы 10 күндөгү жыйынтыктарды салыштырып текшерүү боюнча отчетту басып чыгаруу үчүн негизги менюда ≡ баскычын пайдалануу менен «ОТЧЕТТОР» операциясын танданыз жана «САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮЛӨР АРХИВИН» басыңыз.</p>

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ: Эгерде кассир жумушчу нөөмөттүн аягында жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнү жүргүзбөсө, анда ишкананын эсебине карталар менен операциядан акча түшпөйт. Карталар боюнча операциялардан түшкөн акча жыйынтыктарын салыштырып текшерүү ишке ашырылгандан кийин гана ишкананын эсебине түшөт. Эгерде жыйынтыктарын салыштырып текшерүү карта боюнча операцияларды жүргүзүү учурунан тартып 30 (отуз) календардык күн ичинде жүргүзүлбөсө, бул операция боюнча акча ишкананын эсебине түшпөйт. Карта боюнча операциялар жүргүзүлгөн учурдан тартып 30 (отуз) календардык күндүн ичинде ишкананын кассири тарабынан жыйынтыктарды салыштырып текшерүү өз убагында жүргүзүлбөгөндүгүнөн улам карта менен операциялар боюнча акчанын ишкананын эсебине өз убагында эмес түшкөндүгү же түшпөгөндүгү үчүн бардык жоопкерчиликти ишкана тартат.

4.8 Банктын процессинг борборуна байланыштуу авариялык аяктоо

Эгерде номерди терүүдө байланышта ката кетсе – **КОШУЛУУ КАТАСЫ, ХОСТ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖОК ж.б. (Банктын процессинг борборуна суроо-талапты берүүгө чейин), терминалды кайра жүктөп, операцияны дагы бир жолу аткарууга аракет кылуу керек.**

1. Эгерде ката чыңалуунун үзгүлтүк жана өйдө-ылдый болушунан улам болсо, анда чыңалуу өйдө-төмөн болгон жана ага ылайык ПОС-терминал кайра жүктөлгөн же өчүрүлгөн учурда жасалган операциялар боюнча маалымат ПОС-терминалдын эс-тутумунда сакталып калышы мүмкүн. Кардар менен туура эсептешүү үчүн акыркы чектин көчүрмөсүн басып чыгарыңыз.

Эскертүү: сак болуңуз, дал ошол операция экенин, б.а. төмөндөгүлөр дао келе турганын текшериниз: операцияларды жүргүзүү убактысы жана чекте көрсөтүлгөн убакыт; карта номери жана чекте көрсөтүлгөн карта номери; сураган сумма жана чекте көрсөтүлгөн сумма. Болбосо төмөндө көрсөтүлгөн нускаманы аткарыңыз.

2. Эгерде үзгүлтүк Процессинг борборунан жоопту берүүдө болсо, анда ырастоочу документтерди алуусуз кардардын эсебинен операцияда көрсөтүлгөн сумма алынышы мүмкүн.

Мындай жагдайда:

Кассир +996 (312) (553) (774) 620 101 телефондору аркылуу Банкка же +996 (312) 627230, 637696 телефону боюнча Авторизация борборуна чалып, өзүнүн терминалынын номерин, кардардын карта номерин, талап кылынган сумманы жана операцияны жүргүзүүнүн болжолдуу убактысын билдириши керек. Эгерде операция Процессинг борборунда жүргүзүлсө, Авторизация борборунда Сизге шилтеме номерин (Ref No) билдиришет. Андан ары кассир кадимкидей эле кардардын картасына акычаны кайтарып берүүнү ишке ашырат (товарга төлөө операциясын жокко чыгарат).

Кассир үчүн эскерткич

Картаны киргизиниз	Чип карта/байланышсыз түзүлүш же карта: Картаны капкакка же байланышсыз төлөөнү кармаган башка түзүлүшкө жакындатыңыз же картаны чип-ридерге салыңыз ПОС-терминалда (ПОС-терминалдын сол капталынан горизонталдык оюк), билдирүү пайда болот: Товарга төлөө Операцияны жокко чыгаруу Магниттик карта: Картаны ПОС-терминалда магниттик тилкени окугуч аркылуу өткөрүңүз (ПОС-терминалдын экраны менен капкагынын ортосундагы горизонталдык оюк), төмөндөгүдөй билдирүү чыгат: Товарга төлөө Операцияны жокко чыгаруу
Товарга төлөө Операцияны жокко чыгаруу	≡ баскычтарынын жардамы менен керектүү операцияны тандап, андан кийин басабыз.
Товарга төлөө	«ТӨЛӨӨ» дегенди басабыз, андан кийин сумманы киргизебиз (ондук чекит автоматтык түрдө коюлат), «Улантуу» дегенди басабыз. Ушундан кийин кардар Пин-кодду киргизет, терүү жана процессинг борбору менен кошулуу жүрөт, ийгиликтүү кошулган учурда ПОС-терминалда чек басылып чыгат.
Операцияны жокко чыгаруу*	«ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ» сыяктуу жүргүзүлөт, болгону сумманын ордуна чектин номери киргизилет.

Жумушчу режим

Күндү жабуу (күн ичинде кандайдыр бир операциялар болгон учурда жүргүзүлөт)

	Терминалдын негизги менюсунда ≡ баскычтарынын жардамы менен «ОТЧЕТТОР» баскычын басабыз, андан кийин « ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ » тандайбыз. Ушундан кийин терүү, борбор менен кошулуу жана күндү жабуу жүрөт.
--	--

Кошумча операциялар (отчетторду басып чыгаруу зарыл болгондо аткарылат, операциялык күн ичинде чектелбеген санда жүргүзүлүшү мүмкүн)

Орто аралык отчет * Чектин көчүрмөсү * Чектердин архиви * Салыштырып текшерүүлөр архиви *	Менюга кирүү күндү жабуудагыдай эле жүргүзүлөт. ≡ баскычтарынын жардамы менен керектүү операцияны тандайбыз, басабыз жана ылгоо түрү боюнча көчүрмөлөрдү керектүү санда басып чыгарабыз
--	--

КӨҮЛ БУРУҢУЗ!!! * менен белгиленген операциялар күндү жабууга чейин гана аткарылышы мүмкүн

5. PAX D210/S90/S80 МОДЕЛИНДЕГИ ПОС-ТЕРМИНАЛ БОЮНЧА ТӨЛӨМ КАРТАЛАРЫН ТӨЛӨӨГӨ КАБЫЛ АЛУУДА СООДА ТҮЙҮНҮНҮН КАССИРИНИН НУСКАМАСЫ

5.1 Иштин башталышы

PAX D210, S90, S80 моделиндеги ПОС-терминал төмөндөгү функционалдык клавишаларга ээ:

CANCEL

- «Жокко чыгарылды» клавишасы, баштапкы абалга кайтуу;

< CLEAR

- «Корректировка» клавишасы, киргизилген маалыматтарды редакциялоо;

ENTER

- «Киргизүү» клавишасы, иш-аракеттерди ырастоо;

⏏

- терминалды күйгүзүү / өчүрүү клавишасы, терминалдын айрым моделдеринде «CANCEL» клавишасы менен айкалыштырылган.

Кошуу схемасы

Ишти баштагандан мурун кассир ПОС-терминал кубаттандыруу блогу аркылуу 220 В электр тармагына кошулганын же базалык станцияга орнотулганын текшеруши керек.

ОПЕРАЦИЯ:	
< 1. ТӨЛӨӨ	>
2.	ЖОККО
ЧЫГАРЫЛДЫ	
3. ОРТО	АРАЛЫК
ОТЧЕТ	
4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН	
САЛЫШТЫРЫП	
ТЕКШЕРҮҮ	

ПОС-терминалды 220 В тармагына кошкондон кийин аны автоматтык түрдө тестирлөө жүрөт. Эгерде бардык тесттер ийгиликтүү аяктаса, анда терминалды экранында билдирүү пайда болот:

1. Төлөө
2. Жокко чыгарылды
3. Орто аралык отчет
4. Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү

Эгерде билдирүү жок болсо, анда кассир ПОС-терминалды тейлеген Банктын адисин чакырууга милдеттүү.

5.2 ПОС-терминал менен иштөө

Оператордун бардык иш-аракети эки түргө бөлүнөт:

3. Кардардын төлөм картасы менен операциялар:

- товарга төлөө;
- «товарга төлөө» операциясын жокко чыгаруу (акчаны кардарга картага кайтаруу, «Жыйынтыктарды салыштырып текшерүү» операциясын аткарууга чейин).

4. Сервистик операциялар:

- орто аралык отчет (авторизациялоонун оң коду алынган операциянын тизмеси басып чыгарылат);
- жыйынтыктарын салыштырып текшерүү (жыйынтыктардын дал келгендиги жөнүндө билдирүүнү басып чыгаруу + кыска отчет, жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнүн жыйынтыктары боюнча нөөмөттөгү операциялар боюнча бардык маалыматтар жокко чыгарылат, ушуга байланыштуу жыйынтыктарын салыштырып текшерүүнү жүзөгө ашыруу учуруна чейин нөөмөттөгү чектердин бардык керектүү көчүрмөлөрүн сураш керек, жыйынтыктарын салыштырып текшерүү жумушчу нөөмөттүн аягында аны жабууда аткарылат);
- МБ кароо (нөөмөттөгү чектин каалаган көчүрмөсүн басып чыгаруу);
- акыркы чектин көчүрмөсүн басып чыгаруу;
- отчеттун көчүрмөсү (акыркы «жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» отчетун басып чыгаруу).

«alpha» клавишасы үтүрдөн кийин сумманы киргизүү үчүн кызмат кылат.

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ!!! Бардык талап кылынган көчүрмөлөрдү «ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ» операциясына чейин басып чыгаруу керек

Эскертүү: «Төлөө» операциясын жокко чыгаруу «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын жүргүзүүгө чейин, б.а. терминалды түшүрүүгө чейин гана мүмкүн.

Эгерде кардар «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын жүргүзгөндөн кийин операцияны кайтарууну жүргүзүү үчүн соода түйүнүнө кайрылса, эгерде кандайдыр бир себептерден улам отчет чыкпай калса, «Салыштырып текшерүүлөр архиви» пункту бар, ал жерде акыркы 10 жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнү басып чыгарууга болот, б.а. ПОС-терминалды түшүргөндөн кийин, соода түйүнү Банкка кардардын атынан жазуу жүзүндөгү арыз жана операциянын бардык деталдарын көрсөтүү менен СТИ атынан коштоочу кат менен кайрылууга тийиш.

5.3 Чип бар, магниттик тилке бар карта менен товарга төлөө

<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">ОПЕРАЦИЯ:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">< 1. ТӨЛӨӨ</td> <td style="text-align: center;">></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td style="text-align: center;">ЖОККО</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">ЧЫГАРЫЛДЫ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3. ОРТО</td> <td style="text-align: center;">АРАЛЫК</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">ОТЧЕТ</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">САЛЫШТЫРЫП</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">ТЕКШЕРҮҮ</td> </tr> </tbody> </table>	ОПЕРАЦИЯ:		< 1. ТӨЛӨӨ	>	2.	ЖОККО	ЧЫГАРЫЛДЫ		3. ОРТО	АРАЛЫК	ОТЧЕТ		4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН		САЛЫШТЫРЫП		ТЕКШЕРҮҮ		<p>Картаны капкакка же байланышсыз төлөөнү кармаган башка түзүлүшкө жакындатыңыз же картаны чип-ридерге салыңыз (ПОС-терминалды фронталдык бөлүгүндө клавиатурадан төмөн горизонталдуу оюк) же картаны магниттик тилкени окугуч аркылуу өткөрүңүз (карта боюнча операцияны тандоо үчүн ПОС-терминалды оң капталындагы вертикалдуу оюк).</p> <p>∧ (жогору) жана ∨ (төмөн) клавишаларын пайдаланып, «Төлөө» операциясын тандаңыз (ПОС-терминалда карта менен өткөрүүдө «Товарга төлөө» операциясы алдын ала тандалган) жана «Enter» клавишасын басыңыз.</p>
ОПЕРАЦИЯ:																			
< 1. ТӨЛӨӨ	>																		
2.	ЖОККО																		
ЧЫГАРЫЛДЫ																			
3. ОРТО	АРАЛЫК																		
ОТЧЕТ																			
4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН																			
САЛЫШТЫРЫП																			
ТЕКШЕРҮҮ																			
<p>КӨНҮЛ БУРУҢУЗ: эгерде Сиз картаны ПОС-терминалды чип-ридерине салгандан кийин, ПОС-терминалды экранында «СУРАНЫЧ, МАГНИТТИК КАРТАНЫ ОКУГУЧТУ ПАЙДАЛАНЫҢЫЗ» билдирүүсү пайда болсо, бул чип алып жүрүүчүдөгү маалымат окулбай</p>																			

турганын билдирет. Бул учурда картаны магниттик тилкеде өткөрүү жана төмөндө көрсөтүлгөн нускамага ылайык товарга төлөө керек.

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>1. ТӨЛӨӨ> СУММА В [KGS]: 0.00</p> </div>	<p>Пайда болгон менюда товарга төлөө суммасын киргизиңиз. Сиз киргизген сатып алуу суммасы туура экендигин текшериниз, нажmite клавишу «Enter» (болбосо «Cancel» клавишасын басыңыз).</p>
--	--

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>ПИН КОДДУ КИРГИЗИҢИЗ: - - - -</p> </div>	<p>Кардардан картага карата ПИН-кодду киргизүүнү өтүнүңүз (ПИН-кодду киргизүү үчүн 3 аракет берилет), кардардын ПИН-кодду кантип киргизип жатканын караганга болбойт, анткени ПИН-код купуя маалымат болуп саналат жана аны карта ээси гана билиши керек. Кардар ПИН-кодду киргизгенден кийин «Enter» клавишасын басыңыз, андан кийин ПОС-терминал процессинг борбору менен кошууну жүргүзөт. Процесс кошуунун жыйынтыгын чыгаруу жана чек басып чыгаруу менен аяктайт.</p>
--	---

Оң жооп болгон учурда ПОС-терминал 2 чекти басып чыгарат (чектерде «төлөө» жана «жактырылды» жазуусу бар). Эки чекти тең кардардын кол коюусуна бериңиз, андан кийин чектеги кардардын кол тамгасын картадагы кол тамга менен салыштырыңыз (эгерде кол тамгалар ачык дал келбесе, кассир кардарга карта боюнча товарга төлөөдөн баш тартууга милдеттүү), эгерде кол тамгалар дал келсе, аларга өз тарабыңыздан кол коюп жана чектин бир нускасын кардарга бериңиз.

Терс жооп болгон учурда ПОС-терминал экранда «Аткаруулан баш тартуу» билдирүүсүн чыгарат жана бир чекти басып чыгарат (чекти баш тартуунун себеби бар билдирүү жана Процессинг борборунун жооп коду бар). Терс жооп болгондо карта боюнча товарга төлөө жүргүзүлбөйт.

КӨҢҮЛ БУРУҢУЗ: Эгерде кардар ПИН-кодду 3 жолу туура эмес киргизсе, ПОС-терминал процессинг борбору менен кошууну жүргүзөт. Процесс кошуунун жыйынтыгын чыгаруу жана чек басып чыгаруу менен аяктайт. Мында жыйынтык кандай болбосун (оң же терс), кардар картаны анык ээси экенин текшерүү жана төлөөгө уурдалган картаны кабыл алуудан оолак болуу үчүн өздүгүн күбөлөндүргөн документти сураныз. Эгерде кардар картаны анык ээси болбосо, картаны алып коюуга карата чараларды көрүңүз. Эгерде кардар картаны анык ээси болсо жана ПОС-терминал 2 чекти басып чыгаруу менен оң жооп берсе, бул «Товарга төлөө» операциясы ийгиликтүү өткөнүн билдирет жана Сиз товарды кардарга бере аласыз.

5.4 Чип бар карта, же ар кандай байланышсыз түзүлүш же магниттик тилкеси бар карта менен товарда төлөөнү жокко чыгаруу

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>ОПЕРАЦИЯ: 2. ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ < 3. ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ > 4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ 5. ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ</p> </div>	<p>Негизги менюда ^ (жогору) жана v (төмөн) клавишаларын пайдаланып, «Жокко чыгарылды» операциясын тандаңыз жана «Enter» клавишасын басыңыз.</p>
--	--

<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>2. ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ> КАРТАНЫ КИРГИЗИҢИЗ:</p> </div>	<p>Картаны капкакка же байланышсыз төлөөнү кармаган башка түзүлүшкө жакындатыңыз же картаны чип-ридерге салыңыз (ПОС-терминалдын фронталдык бөлүгүндө клавиатурадан төмөн горизонталдуу оюк) же картаны магниттик тилкени окугуч аркылуу өткөрүңүз (карта боюнча операцияны тандоо үчүн ПОС-терминалдын оң капталындагы вертикалдуу оюк).</p>
--	---

<p style="text-align: center;">2. ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ> ЧЕКТИН НОМЕРИ:</p>	<p>Сиз жокко чыгарууну каалаган товарга төлөө чегинин номерин киргизиңиз жана «Enter» клавишасын басыңыз. Чектин номери чекте «/» белгисинен кийин көрсөтүлгөн.</p> <p>Мисалы: ЧЕК 10/3, где 3 – жокко чыгаруу үчүн чектин номери.</p>
---	---

Эгерде сиз жокко чыгарып жаткан «Товарга төлөө» операциясы, сиз жаба элек нөөмөттө аткарылса, анда ПОС-терминал автоматтык түрдө өзүнүн эс-тутумунан жокко чыгарылуучу операциянын суммасын табат жана процессинг борбору менен кошууну жүргүзөт. Процесс кошуунун жыйынтыгын чыгаруу жана чек басып чыгаруу менен аяктайт. Эгерде сиз жокко чыгарып жаткан «Товарга төлөө» операциясы жабылган нөөмөттө аткарылса, анда аны жокко чыгаруу үчүн Банкка кайрылуу керек.

Оң жооп болгон учурда ПОС-терминал 2 чекти басып чыгарат (чектерде «жокко чыгарылды», «жактырылды», «жооп коду 00» жазуусу бар). Кардар эки чекти тең кардардын кол коюусуна берет, андан кийин аларга кол коёт жана чектин бир нускасын кардарга берет.

Терс жооп болгон учурда ПОС-терминал экранга «Операция жокко чыгарылган» билдирүүсүн чыгарат. Чектин номерин туура эмес киргизүүдө, же жокко чыгаруу башка карта боюнча жүргүзүлгөндө терс жооп болушу мүмкүн. Кайра аракет кылыңыз.

5.5 Акыркы чектин көчүрмөсү

<p style="text-align: center;">ОПЕРАЦИЯ:</p> <p>2. ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ 3. ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ 4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ < 5. ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ ></p>	<p>Негизги менюда ^ (жогору) жана v (төмөн) клавишаларын пайдаланып, «Чектин көчүрмөсү» операциясын тандаңыз жана «Enter» клавишасын басыңыз.</p>
<p style="text-align: center;">КӨЧҮРМӨНҮ БАСЫП ЧЫГАРУУ <ENTER-ООБА, ESC-ЖОК></p>	<p>«Enter» клавишасын басуу менен чектин көчүрмөсүн басып чыгарууну ырастаныз, ПОС-терминал акыркы чекти эки нускада басып чыгарат. Же негизги менюга чыгуу үчүн «Cancel» клавишасын басуу менен чектин көчүрмөсүн басып чыгарууну токтотуңуз.</p>
<p style="text-align: center;">ОПЕРАЦИЯ:</p> <p>3. ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ 4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ 5. ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ < 6. МБ КАРОО ></p>	<p>«МБ кароо» менюсун тандоодо Сизге көчүрмөсү керек болгон чек жабыла элек нөөмөттө болсо, каалаган чектин көчүрмөсүн алууга болот, эгерде жабылган нөөмөт боюнча чек суралса, анда бул чектин көчүрмөсүн алуу мүмкүн эмес.</p> <p>«Enter» баскычын басканда бардык чектердин тизмеси пайда болот, керектүү чекти тандоо үчүн ^ (жогору) жана v (төмөн) клавишасын пайдаланыңыз.</p>

5.6 Кыска отчет (орто аралык отчет)

<p style="text-align: center;">ОПЕРАЦИЯ:</p> <p>2. ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ < 3. ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ > 4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ 5. ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ</p>	<p>Негизги менюда ^ (жогору) жана v (төмөн) клавишаларын пайдаланып, «Орто аралык отчет» операциясын тандаңыз жана «Enter» клавишасын басыңыз.</p> <p>ПОС-терминал карта номерин, чектин номерин жана операциянын суммасын көрсөтүү менен нөөмөттөгү бардый ийгиликтүү операцияларды басып чыгарат.</p>
---	---

5.7 Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү

КӨҮЛ БУРУҢУЗ: «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын жүргүзүүгө чейин бардык керектүү отчетторду, анын ичинде «Орто аралык отчетту» басып чыгаруу керек.

Процессинг борборунда жүргүзүлгөн карталар боюнча операцияларды ырастоо, ПОС-терминалдын эс-тутумун тазалоо жана нөөмөттү жабуу үчүн **күн сайын жумушчу нөөмөттүн аягында** жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнү жүргүзүү керек. Бул карталар менен операциядан ишканага акча каражаттарын чегерүү ишке ашырылуусу үчүн жана нөөмөттөгү операциялар кийинки нөөмөттө чагылдырылбашы жана ага кошулбашы үчүн керек.

<p style="text-align: center;">ОПЕРАЦИЯ:</p> <p>2. ЖОККО ЧЫГАРЫЛДЫ 3. ОРТО АРАЛЫК ОТЧЕТ < 4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ > 5. ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ</p>	<p>Негизги менюда \wedge (жогору) жана \vee (төмөн) клавишаларын пайдаланып, «Жыйынтыктарын салыштырып текшерүү» операциясын тандаңыз жана «Enter» клавишасын басыңыз.</p>
<p style="text-align: center;">ОТЧЕТТУ БАСЫП ЧЫГАРУУ? <ENTER-ООБА, ESC- ЖОК></p>	<p>«Enter» клавишасын басуу менен отчетту басып чыгарууну ырастаңыз, ПОС-терминал Процессинг борбору менен кошулат, кыска отчет менен бирге жыйынтыктарын салыштырып текшерүүнү басып чыгарат. ПОС-терминал нөөмөттү жабат жана нөөмөттөгү бардык операцияларды эс-тутумунан өчүрөт. Же негизги менюга чыгуу үчүн «Cancel» клавишасын басуу менен отчетту басып чыгарууну токтотуңуз.</p>
<p style="text-align: center;">ОПЕРАЦИЯ:</p> <p>4. ЖЫЙЫНТЫКТАРЫН САЛЫШТЫРЫП ТЕКШЕРҮҮ 5. ЧЕКТИН КӨЧҮРМӨСҮ 6. МБ КАРОО < 7. КОПИЯ ОТЧЕТА ></p>	<p>Өткөн күндөгү жыйынтыктарды салыштырып текшерүү боюнча отчетту басып чыгаруу үчүн негизги менюда \wedge (жогору) жана \vee (төмөн) клавишаларын пайдаланып, «Отчеттун көчүрмөсү» операциясын тандап, «Enter» клавишасын басыңыз.</p>
<p style="text-align: center;">КӨЧҮРМӨНҮ БАСЫП ЧЫГАРУУ <ENTER-ООБА, ESC- ЖОК></p>	<p>«Enter» клавишасын басуу менен отчетту басып чыгарууну ырастаңыз, ПОС-терминал акыркы отчеттун көчүрмөсүн басып чыгарат. Же негизги менюга чыгуу үчүн «Cancel» клавишасын басуу менен отчетту басып чыгарууну токтотуңуз.</p>

КӨҮЛ БУРУҢУЗ: Эгерде кассир жумушчу нөөмөттүн аягында жыйынтыктарды салыштырып текшерүүнү жүргүзбөсө, анда ишкананын эсебине карталар менен операциядан акча түшпөйт. Карталар боюнча операциялардан түшкөн акча жыйынтыктарын салыштырып текшерүү ишке ашырылгандан кийин гана ишкананын эсебине түшөт. Эгерде жыйынтыктарын салыштырып текшерүү карта боюнча операцияларды жүргүзүү учурунан тартып 30 (отуз) календардык күн ичинде жүргүзүлбөсө, бул операция боюнча акча ишкананын эсебине түшпөйт.

Карта боюнча операциялар жүргүзүлгөн учурдан тартып 30 (отуз) календардык күндүн ичинде ишкананын кассири тарабынан жыйынтыктарды салыштырып текшерүү өз убагында жүргүзүлбөгөндүгүнөн улам карта менен операциялар боюнча акчанын ишкананын эсебине өз убагында эмес түшкөндүгү же түшпөгөндүгү үчүн бардык жоопкерчиликти ишкана тартат.

5.8 Банктын процессинг борборуна байланыштуу авариялык аяктоо

Эгерде номерди терүүдө байланышта ката кетсе – **КОШУЛУУ КАТАСЫ, ХОСТ МЕНЕН БАЙЛАНЫШ ЖОК ж.б.** (Банктын процессинг борборуна суроо-талапты берүүгө чейин), терминалды кайра жүктөп, операцияны дагы бир жолу аткарууга аракет кылуу керек.

1. Эгерде ката чыңалуунун үзгүлтүк жана өйдө-ылдый болушунан улам болсо, анда чыңалуу өйдө-төмөн болгон жана ага ылайык ПОС-терминал кайра жүктөлгөн же өчүрүлгөн учурда

жасалган операциялар боюнча маалымат ПОС-терминалдын эс-тутумунда сакталып калышы мүмкүн. Кардар менен туура эсептешүү үчүн акыркы чектин көчүрмөсүн басып чыгарыңыз.

Эскертүү: сак болуңуз, дал ошол операция экенин, б.а. төмөндөгүлөр дао келе турганын текшериниз: операцияларды жүргүзүү убактысы жана чекте көрсөтүлгөн убакыт; карта номери жана чекте көрсөтүлгөн карта номери; сураган сумма жана чекте көрсөтүлгөн сумма. Болбосо төмөндө көрсөтүлгөн нускаманы аткарыңыз.

2. Эгерде үзгүлтүк Процессинг борборунан жоопту берүүдө болсо, анда ырастоочу документтерди алуусуз кардардын эсебинен операцияда көрсөтүлгөн сумма алынышы мүмкүн. Мындай жагдайда:

Кассир +996 (312) (553) (774) 620 101 телефондору аркылуу Банкка же +996 (312) 627230, 637696 телефону боюнча Авторизация борборуна чалып, өзүнүн терминалынын номерин, кардардын карта номерин, талап кылынган сумманы жана операцияны жүргүзүүнүн болжолдуу убактысын билдириши керек. Эгерде операция Процессинг борборунда жүргүзүлсө, Авторизация борборунда Сизге шилтеме номерин (Ref No) билдиришет. Андан ары кассир кадимкидей эле кардардын картасына акычаны кайтарып берүүнү ишке ашырат (товарга төлөө операциясын жокко чыгарат).

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ! Эгерде Сиз товарга төлөө боюнча операция жүргүзсөңүз, дисплейдин экранда «Баш тартуу» билдирүүсүн аласыз жана «мурда аткарылган операциянын көчүрмөсү» жазуусу бар чек басылып чыгат. Бул терминал 10 мүнөт мурда бул карта менен ушундай эле операцияны аткарганын билдирет. Эгерде бул карта боюнча операцияны аткаруу зарыл болсо, анда 10 мүнөт күтө туруңуз, же төлөмдүн суммасын 1 сомго / 1 долларга өзгөртүңүз жана операцияны жүргүзүңүз.

Кассир үчүн эскерткич

Картаны киргизиниз	Чиповая карта: Картаны ПОС-терминалдын чип-ридерине салыңыз (ПОС-терминалдын фронталдык бөлүгүндө клавиатурадан төмөн горизонталдуу оюк), билдирүү пайда болот: Төлөө Жокко чыгарылды Магниттик Карта: Картаны ПОС-терминалда магниттик тилкени окугуч аркылуу өткөрүңүз (ПОС-терминалдын оң капталындагы вертикалдуу оюк), билдирүү пайда болот: Төлөө Жокко чыгарылды
Товарга төлөө Операцияны жокко чыгаруу	∧ (жогору) жана ∨ (төмөн) баскычтарынын жардамы менен керектүү операцияны тандап, андан кийин «Enter» басабыз
Товарга төлөө	«Enter» баскычын басып, андан кийин сумманы (ондук чекит автоматтык түрдө коюлат) киргизебиз, «Enter» басабыз. Ушундан кийин кардар ПИН-кодду киргизет, терүү жана процессинг борбору менен кошулуу жүрөт, ийгиликтүү кошулган учурда ПОС-терминалда чек басылып чыгат.
Операцияны жокко чыгаруу*	«Товарга төлөө» сыяктуу жүргүзүлөт, болгону сумманын ордуна чектин номери киргизилет.

Жумушчу режим

Күндү жабуу (күн ичинде кандайдыр бир операция болгон учурда жүргүзүлөт)

	Терминалдын негизги менюсунда ∧ (жогору) жана ∨ (төмөн) баскычтарынын жардамы менен « Жыйынтыктарын салыштырып текшерүүнү » тандап, «Enter» басабыз. Ушундан кийин терүү, борбор менен кошулуу жана күндү жабуу жүрөт.
--	---

Кошумча операциялар (отчетторду басып чыгаруу зарыл болгондо аткарылат, операциялык күн ичинде чектелбеген санда жүргүзүлүшү мүмкүн)

Орто аралык отчет * Чектин көчүрмөсү * МБ кароо * Копия отчета *	∧ (жогору) жана ∨ (төмөн) баскычтарынын жардамы менен керектүү операцияны тандайбыз, «Enter» басабыз жана керектүү көчүрмөлөрдүн керектүү санын басып чыгарабыз.
---	--

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ!!! * менен белгиленген операциялар күндү жабууга чейин гана аткарылышы мүмкүн

6. ӨЗДҮГҮН КҮБӨЛӨНДҮРГӨН КАРТАНЫН ЖАНА ДОКУМЕНТТЕРДИН АНЫКТЫГЫНЫН, ЖАРАКСЫЗДЫГЫНЫН ЖАНА/ЖЕ ЖАСАЛМАЛЫГЫНЫН, ОШОНДОЙ ЭЛЕ КАРДАРЛАРДЫН ШЕКТҮҮ ЖҮРҮМ-ТУРУМУНУН БЕЛГИЛЕРИ

Карталардын жаракчыздыгынын жана/же жасалмалыгынын айрым жалпы тышкы белгилери.

6.1. Жасалма карталар:

- Карта кырынан басканда (мисалы, тырмак менен) катмарга бөлүнөт;
- Картанын туурасынан кеткен жери (кесиги) ак түстө эмес, кесиктин формасы чуңкурайган эмес;
- Карта номеринин эмбоссирленген (ныгыра түшүрүлгөн) цифраларында башка цифралардын калдык издери (өзгөчө – голограммада) көрүнөт;
- Кол тамга үлгүсү бар панелде кол тамга коюлган жерде сүрүп өчүрүү издери байкалат.
- Авторизациялык режимде операцияларды жүргүзүүдө POS-терминалдын чегиндеги карта номери картанын өзүнүн номери менен дал келбейт.
- Карта номеринин акыркы төрт цифрасы голограммага жарым-жартылай же бүтүн бойлдон голограммага эмес эмбоссирленген;
- Голограмма чыгып калган – баары же жарым-жартылай, четтери – картанын үстүңкү бетинде;
- Төлөм системасынын логотибине (эгерде ал картада төмөндөн онду карай жайгашса) картанын колдонуу мөөнөтү же стилдештирилген коргоо символу эмбоссирленген;
- Картада негизги номерди өчүрүү жана төмөндөгүлөрдүн жардамы менен жаңысын (жасалма) түшүрүү белгилери болбошу керек:
- Негизги номерди тегиздөө жана жаңысын эмбоссирлөө;
- Негизги номерди кесүү жана башканы чаптоо.
- Жаңы номерди эмбоссирлөөдө цифралардын айланасындагы голограмманын фону бурмаланат, ал эми картанын арткы тарабында жаңы номердин фонунда эскиси көрүнөт. Эмбоссирленген номерди кесүүдө жана картанын арткы тарабында жаңысын чаптоодо эски номер калат.

6.2. Жараксыз карталар:

- кол тамга үлгүсү бар панелде ээсинин кол тамгасы жок;
- картада азырынча баштала элек анын колдонуу мөөнөтүнүн башталыш мөөнөтү көрсөтүлгөн (мисалы, бүгүн 2023-жылдын 25-январы, башталыш мөөнөтү 02/23 – карта 2023-жылдын 01-февралынан тартып колдонулат);
- картанын колдонуу мөөнөтү аяктаган (мисалы, бүгүн 2023-жылдын 01-марты, колдонуу мөөнөтү 02/23 – картанын колдонуу мөөнөтү 2023-жылдын 28-февралында саат 24:00дө аяктаган);
- картада жаракалар, сыныктар, чуңкурайган жерлер бар, эмбоссирленген маалыматтар жарым-жартылай же толук басып киргизилген;
- картанын алдыңкы тарабында «Valid only in...» - «...гана жарактуу» тексти бар. Карта аталышы бул текстте көрсөтүлгөн өлкөнүн аймагында гана жарактуу (мисалы, «Valid only in France»).

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ!!! Картаны электрондук терминал аркылуу окуганда кассир терминалдын дисплейинде чыгарылган жана чекке басылган картанын номерин картанын алдыңкы бетиндеги номер менен салыштырууга милдеттүү. Номерлер дал келиши керек!!! Номерди дал келбеген учурда - карта жасалма болуп саналат жана ал алынышы керек!!!

6.3 Кардардын кол тамгасын текшерүү:

- Кардардын кол тамгасынын аныктыгын текшерүү. Кол коюу үчүн тилке картанын арткы бетинде магниттик тилкенин астында жана картанын «тескери» эмбоссирленген мүнөздөмөлөрүнүн аймагынан тышкары жайгашкан (картанын номери, жарактуулук мөөнөтү, ээсинин аты-фамилиясы).
- Тилкедеги кол тамганы чектеги кардардын колу менен салыштырыңыз. Эгерде кол тамгалар дал келбесе, операцияны тариздөөгө болбойт. Бул учурда кол тамгасы жана сүрөтү бар өздүк күбөлүгүн сураш керек же нускамаларды алуу үчүн добуш менен авторизация борборуна чалуу керек.
- Кол тамга үчүн тилкеде бар экенине көңүл буруңуз – карта номеринин акыркы 4 цифрасы жана солго эңкейүү менен үч орундуу CVV2 код гана түшүрүлөт. **Кол тамга тилкесинде кардардын кол тамга үлгүсү жок карта төлөөгө кабыл алынбайт!**
- Төмөндөгүдөй картанын жасалмалыгы жөнүндө күбөлөндүргөн белгилердин болушун текшерүү керек:
 - кол коюу үчүн панель-тилкенин түсүнүн өчүп калышы (панелде полиграфиялык жазуулары жок ак фон бар), бул үчүн алдамчылар ак боёкту жук кат кылып сүртүшөт;

- панель чапталган, бул үчүн негизги панелдин үстүнө жука кат кагаз чапталат;
- «VOID» сөзүнүн болушу, ал карта ээсинин оригиналдуу кол тамгасын сүртүп өчүрүү аракетинде пайда болот.

6.4. Кардардардын шектүү жүрүм-турумунун тышкы белгилери.

- Орун жай ачылгандан кийин же жуу алдында анда пайда болуу;
- Тынчсыздануу жана көп сүйлөө;
- Картаны капчыктан эмес, чөнтөгүнөн чыгаруу;
- Кассирге психологиялык таасир көрсөтүү аракети (мисалы, төмөндөгүдөй сөздөр менен: «Мен шашып жатам...», «Эмне үчүн мынчалык жай тейлейсиңер?...» же мобилдик байланыш түзүлүшүнүн бар экенин атайлап көрсөтүү, ал аркылуу атайлап катуу сүйлөшүү ж.б.);
- POS-терминалдын чегине бөтөнчө манерада кол коюу (чыңалган позада же кол тамганы тырышып кол коюу ж.б.);
- Орун жайдан тез чыгып кетүүгө мүмкүн болгон Ишкананын бөлүмдөрүнө же секцияларына гана кирүү.
- Эгерде сизде кардар жөнүндө башка шектенүүлөр болсо, авторизация борборуна же сиздин эквайер банкка кайрылыңыз. Сылык болууз жана акыл калчап аракеттениңиз, анткени ак ниеттүү кардардын тигил же бул жүрүм-турумунаа жүйөлүү себеп болушу мүмкүн.

7. ТӨЛӨМ СИСТЕМАСЫНЫН ЭЛ АРАЛЫК (ЛОКАЛДЫК) КРЕДИТТИК (ДЕБЕТТИК) КАРТАЛАРЫНЫН АНЫКТЫГЫНЫН ТЫШКЫ БЕЛГИЛЕРИ

7.1 Картаанын төлөм системаларынын бирине таандыктыгын аныктагандан кийин төмөндөгү милдеттүү элементтердин бар экенин текшериниз:

7.1.1 VISA Int. карталары үчүн:

картанын алдыңкы тарабында жайгашкан:

- «VISA» логотиби, ак тилкеде «VISA» деп жазылган. Логотип картанын оң жактагы жогорку бурчунда же картанын сол жактагы жогорку бурчунда жайгашкан;

- карта номери, анын колдонуу мөөнөтү, кардардын аты,
- алдыңкы тарабында, Visa картасынын толук номеринин акыркы 4 цифра эмбоссирленген орунда көгүчкөн бар тик бурчтуу голограмма (жок болушу же картанын арткы тарабында болушу мүмкүн)
- «4» цифрасынан башталган жана 16 цифрадан турган VISA картасынын номери: «4XXX XXXX XXXX XXXX»;
- картанын алдыңкы тарабындагы бардык маалыматтар эмбоссирленген (басылган);
- жарактуулук мөөнөтүнөн кийин V коргоочу литерасы эмбоссирлениши мүмкүн.

картанын арткы тарабында жайгашкан:

- картанын жогорку бөлүгүндө жайгашкан магниттик тилке (голографиялык болушу мүмкүн) чапталган эмес, пластикке каңдалган. Эмбосиирленген карталарда магниттик тилке төмөнкү бөлүгүндө жайгашуусу мүмкүн. Голографиялык магниттик тилке параллелдүү вертикалдуу жана горизонталдуу сызыктарды, учуп бараткан көгүчкөндү камтыйт, горизонталдуу сызыктардын ортосунда «VISA» кайталанган сөзү түрүндө микрошрифт камтылган;
- кол коюу үчүн тилке стандарттуу, өзүнө ак жана көк түстөгү, же банк-эмитент тарабынан иштелип чыккан кайталануучу горизонталдуу сызыктарды камтыйт;
- кол тамга үчүн талаада – карта ээсинин даана (өчүрүлбөгөн, сүрүлбөгөн) кол тамгасы;

- кол тамга үчүн талаада – лазердик ыкма менен карта номеринин бир бөлүгү жана CVV коопсуздук кодунун үч цифрасы басылган же түшүрүлгөн (CVV коопсуздук коду өзүнчө жайгашкан);
- кол коюу үчүн тилке – «VISA» көп жазуу түрүндөгү ультра кызгылт көк элемент.

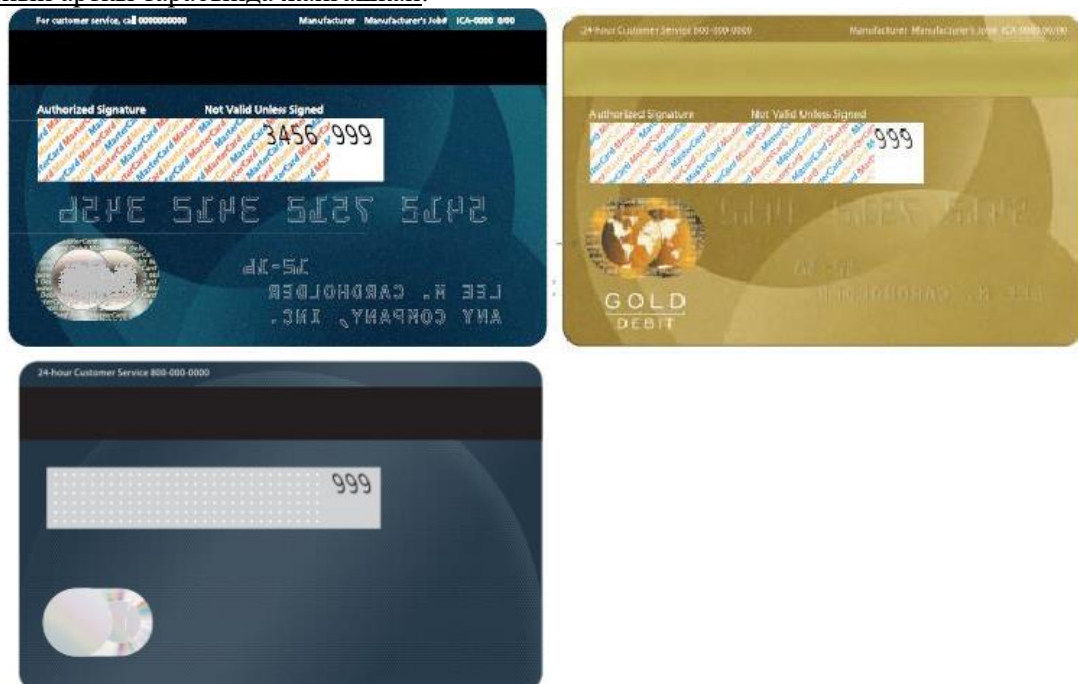
7.1.2 Mastercard карталары үчүн:

картанын алдыңкы тарабында жайгашкан:

- кызыл жана сары түстөгү кесилишкен эки тегерек түрүндөгү MasterCard логотиби;
- Кадимки эле караганда көрүнгөн MasterCard көп түстүү текстинин фонунда кесилишкен жер жарым шарларынын көлөмдүү сүрөтү түрүндө MasterCard голограммасы (картанын алдыңкы же арткы тарабында жайгашуусу мүмкүн);
- «5» цифрасынан башталган жана 16 цифрадан турган картанын эмбоссирленген номери: «5XXX XXXX XXXX XXXX».
- типографиялык ыкма менен көрсөтүлгөн банктын БИНИ;
- эмбоссирленген картанын колдонуу мөөнөтү: мисалы, 09/23;
- эмбоссирлөө менен түшүрүлгөн карта ээсинин жеке маалыматы (аты, фамилиясы).

картанын арткы тарабында жайгашкан:

- чапталган эмес, пластикке кандалган магниттик тилке;
- кол тамга үчүн талаада – карта ээсинин даана (өчүрүлбөгөн, сүртүлбөгөн) кол тамгасы;
- кол тамга үчүн талаада – жантайыңкы түшүрүлгөн, көк, кызыл жана алтын түстүү/сары түстөр менен жазылган MasterCard кайталанган сөздөрүнөн текст;
- кол тамга үчүн талаада – CVC коопсуздук кодунун үч цифрасы ак түстөгү өзүнчө тилкеде басылат.

7.1.3 UnionPay карталары үчүн:

дебеттик картанын алдыңкы тарабында жайгашкан:

- UnionPay жазуусу түрүндө аткарылган UnionPay логотиби;
- голограмма: кредиттик карталарда гана (алдыңкы же арткы тарабында);
- 16 цифрадан турган эмбоссирленген карта номери;
- эмбоссирленген картанын жарактуулук мөөнөтүнүн аяктоо датасы;
- эмбоссирленген карт ээсинин аты.

UnionPay логотиптери:

- эски:

- жаңы:

- англис тилинде:

Кыйла эрте мөөнөттө чыгарылган карталарда эски логотип жайгашуусу мүмкүн. Ошондой эле картанын эки төлөм системасы менен (Dual-Brand) карталар кездешет:

картанын арткы тарабында жайгашкан:

- чапталган эмес, пластикке кандалган магниттик тилке;
- магниттик тилкенин ылдый жагында кол тамга үчүн талаада – даана (сүртүлбөгөн, өчүрүлбөгөн) карта ээсинин кол тамгасы.

7.1.4 ЭЛКАРТ картасы үчүн

дебеттик картанын алдыңкы тарабында жайгашкан:

- Элкарт жазуусу түрүндө аткарылган Элкарт логотиби;
- 16 цифрадан турган эмбоссирленген карта номери;
- эмбоссирленген картанын жарактуулук мөөнөтүнүн аяктоо датасы;
- эмбоссирленген карт ээсинин аты.

ЭЛКАРТ логотиби:

картанын арткы тарабында жайгашкан:

- чапталган эмес, пластикке кандалган магниттик тилке;
- магниттик тилкенин ылдый жагында кол тамга үчүн талаада – даана (сүртүлбөгөн, өчүрүлбөгөн) карта ээсинин кол тамгасы.

8. СООДА ТЕРМИНАЛДАРЫНДА КАРТАЛАРДЫ ТЕЙЛӨӨДӨГҮ КООПСУЗДУК ЧАРАЛАРЫ БОЮНЧА НУСКАМА

Банктык карта аны чыгарган банктын менчиги болуп саналат жана кызмат көрсөтүүлөргө, товарларга төлөө же накталай акча каражаттарын алуу үчүн аты-жөнү картанын алдыңкы бетинде көрсөтүлгөн, ал эми ээсинин кол тамгасы үчүн панелде кол тамгасынын үлгүсү бар жана эгерде инсандыгын күбөлөндүргөн документтин маалыматтары картадагы маалыматтар менен дал келсе, картанын мыйзамдуу ээси тарабынан гана колдонулат.

8.1. Карта менен жараксыз операция деген билдирет:

- Башканын наамына картаны пайдалануу же пайдаланууга аракет кылуу.
- Жасалма картаны пайдалануу же картанын өзүн жасалмалоо.
- Картадан кошумча символдорду/жазууларды басып чыгаруу-слипти жасалмалоо.
- Картанын ордуна анык картадан ныгыра түшүрүлгөн маалыматтар бар таза пластикти (ак пластик) колдонуу.

8.2. Картаны кабыл алуу менен, Сиздин финансылык коопсуздугуңузду камсыздай турган төмөндөгү эрежелерди жетекчиликке алыңыз:

- Картанын жарактуулук мөөнөтүн текшериниз.
- Карта бул төлөм системасынын стандарттарына жооп бере турганын жана аны колдонуу картада көрсөтүлгөн бир өлкө менен чектелбестигин текшериниз (мисалы: valid only in...). Эсинизде болсун, мындай карталар боюнча авторизация коду алынышы мүмкүн, бирок операция төлөнбөйт жана Сиз каржылык жоопкерчилик тартасыз.
- Карта бузулбаганын текшериниз.
- Картада бөтөн чаптамалар жоктугун текшериниз - аларды алып салыңыз.
- Картадагы ээсинин кол тамгасын текшериниз - кол тамга жок карта тейленбейт.
- Слиптеги/ электрондук терминалдын чегиндеги кол тамга картадагы кол тамга үлгүсүнө дал келгендигин текшериниз.
- Слиптеги картанын номери, жарактуулук мөөнөтү, фамилиясы жана аты (электрондук терминалдын чегинде фамилиясы жана аты жок болушу мүмкүн) көрсөтүлгөн картадагы маалыматтар менен дал келерин текшериниз – картанын магниттик тилкеси жасалма болгон учурда дал келбеши мүмкүн.
- Операцияларды тариздөө аяктаганга чейин, эгерде кандайдыр бир шектенүүлөр пайда болсо, карта жана көрсөтүлгөн документтер сизде жана мүмкүн болушунча кардар жетпеген жерде болууга тийиш.
- Авторизация борборунан «стоп-барактагы карта» билдирүүсүн алган учурда, операция ийгиликтүү болбой калат.

8.3. Карталар менен иштөөдөгү коопсуздук чаралары

- Накталай акча берүү пунктунун же соода түйүнүнүн карталар боюнча операцияларды тейлөөгө жол берилген кызматкери (мындан ары - «кассир» деп аталат) карта ээлерин тейлөө үчүн пайдаланылуучу жабдуулардын жана материалдардын сакталышын камсыз кылууга милдеттүү. Жумуштан тышкаркы убакта кызматтык пайдалануу үчүн нускамалык материалдарды бекитиле турган орун жайда жайгашкан бекитлүүчү металл шкафта же сейфте сактоо керек.
- Кассир билүүгө милдеттүү:
- Кайсы төлөм системаларынын карталары тейлөөгө кабыл алынат;

- Тейлөөгө кабыл алынуучу төлөм системаларынын бардык карталарынын жараксыздыгынын жана/же жасалмалыгынын тышкы белгилери (6-пункт);
- Өздүгүн күбөлөндүргөн документтердин жараксыздыгынын жана/же жасалмалыгынын тышкы белгилери (6-пункт);
- Кардарлардын шектүү жүрүм-турумдарынын тышкы белгилери (6-пункт).

Башка бирөөнүн наамына картаны пайдалануу фактысы аныкталганда Кассирдин иш-аракети:

- Картаны кардар жете албаган жерде кармайт, ошол эле учурда картаны кардардын көрө турган жерге коёт;
- Зарыл болгондо окуя тууралуу тейлөө түйүнүндө коопсуздук кызматынын кызматкерине кабарлайт.
- Кардарга ыйгарым укуктуу эмес адам тарабынан көрсөтүлгөн карта алынып коюла турганын кабарлайт;
- Картаны алып коюу жөнүндө актыны тариздейт. Актынын бир нускасын кардарга берет
- Банктык карталар башкармалыгына чалат жана башка бирөөнүн наамына картаны пайдалануу фактысы жөнүндө маалымдайт.

Авторизация борборунан «Pick Up» - «Картаны алып коюу» билдирүүсүн алгандагы Кассирдин иш-аракети:

- Картаны кардар жете албаган жерде кармайт, ошол эле учурда картаны кардардын көрө турган жерге коёт;
- Зарыл болгондо окуя тууралуу соода түйүнүндө коопсуздук кызматынын кызматкерине кабарлайт;
- Кардарга карта алынып коюла турганын кабарлайт;
- Картаны алып коюу жөнүндө эркин формада актыны тариздейт. Актынын бир нускасын кардарга берет;
- Кардарга бардык маселелер боюнча өзүнүн банкы менен байланышууну сунуштайт.

Авторизация борборунан «Pick Up - Fraud» - «Картаны алып коюу - Алдамчылык» билдирүүсүн алганда Кассирдин иш-аракети:

- Өздүгүн күбөлөндүргөн документти талап кылат. Башка бирөөнүн наамына картаны же жасалма картаны пайдалануу фактысы аныкталган учурда, мыйзамсыз карта ээсин кармоо мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу үчүн бардык чараларды көрүңүз (зарыл болгон учурда коопсуздук кызматынын кызматкерине күзөт кызматынын же милиция кызматкерлеринин жардамы менен кабар берет, ошондой эле банкка «код 10» билдирүүсү менен чалат).
- Эгерде кардар телефон аркылуу сүйлөшүүнү уккандай чекте турса, анда Банктын кызматкеринин суроолорнуа бир түрдүү жооп берет (мисалы, «Ооба», «Жок», «Балким»);
- Банк менен сүйлөшүү убактысын мүмкүн болушунча «созот»;
- POS-терминалдын чегин тариздейт жана чекте кардардын кол тамгасын алууга аракет кылат;
- Кардарга картаны алып коюу жөнүндө кабарлайт;
- Картаны алып коюу жөнүндө актыны тариздейт. Актынын бир нускасын кардарга берет;
- Кардарга бардык маселелер боюнча өзүнүн банкы менен байланышууну сунуштайт.

Картанын аныктыгын аныктаганда жана/же кардардын шектүү жүрүм-турумунун белгилерин аныктаганда кассирдин иш-аракети:

- Тейлөөнүн ар кандай ыкмасында телефон аркылуу Авторизация борборуна чалат жана телефон аркылуу «Код 10» фразасын айтат;
- Андан ары текшергенден кийин шектенүү ырасталбаган учурлардан тышкары, мурдагы пункттагыдай эле аракеттенет;
- Жасалма картаны көрсөткөн кардар карта боюнча операцияны аяктаганга чейин орун жайдан чыгып кеткен учурда, бул тууралуу телефон аркылуу Банк кызматкерине билдирет.

8.4. Эгерде картаны кармоону коопсуз ыкма менен жүргүзүү мүмкүн болбосо, кассир картаны кардарга кайтарып берүүгө жана операцияны жүргүзүүдөн баш тартууга тийиш.

8.5. Соода түйүндөрүндө төлөм карталарын көрсөткөн бардык учурларда, 10 000 (он миң) сомдон ашкан транзакцияларды жүргүзүүдө өздүгүн тастыктаган документти талап кылуу зарыл. Карталар боюнча төлөмдөрдү кабыл алууда карта ээси өздүгүн тастыктоочу документтерди берүүдөн баш тартат, 2-тарап бул карта ээсин тейлөөдөн баш тартууга укуктуу жана тиешелүү түрдө толук маалымат менен Банкка билдирүүгө милдеттүү.

8.6. Кардардын өздүгүн күбөлөндүргөн документтер.

Кыргыз Республикасынын **резиденттери** үчүн:

- Паспорт (чет өлкө паспорту кардардын өздүгүн күбөлөндүргөн документ болуп саналбайт);
- Өздүк күбөлүгү;
- Аскер кызматчылары үчүн аскердик билет;

Кыргыз Республикасынын **резидент эместери** үчүн:

- Улуттук паспорт;

- Дипломатиялык паспорт;

8.7. Өздүгүн күбөлөндүргөн документтердин жараксыздыгынын жана/же жасалмалыгынын тышкы белгилери.

- Эгерде кардардын маалымат барагы ламинатталган болсо, ламинаттоочу катмар сыйрылып кетпеси керек;
- Паспорттун жыртылган же чапталган барактары болбошу керек;
- Акыркы бетте (кээде башка, чектеш беттерде) паспорт ээсинин кол тамгасынын үлгүсү болушу керек;
- Виза белгилери үчүн бөлүнгөн резидент эместердин паспортунун беттеринде ТИМдин тиешелүү мекемесинин мөөнөтү бүтө элек визасы болушу керек;
- Өлкөнүн расмий тилинде паспорт ээсинин маалыматтары жазылган ошол эле (же чектеш) бетте ээсинин аты жана фамилиясын жазуунун англис тилиндеги варианты да болушу керек.

8.8. Документтерди көрсөтүүнү суранганда, мүмкүн болсо, алардын көчүрмөсүн алыңыз же электрондук терминалдын чегинин алдыңкы бетине маалыматтарды жазыңыз.

КӨНҮЛ БУРУҢУЗ! Алынып коюлган же табылган карта (Бишкек шаары боюнча) алынып коюлган же табылган күндөн тартып 3 (үч) күндүн ичинде Банктык карталар башкармалыкка берилүүгө тийиш. Картаны Банктык карталар башкармалыгына жеткирүү мөөнөтү картаны жөнөтүү мүмкүнчүлүгү менен, бирок картаны алып койгон күндөн тартып 30 календардык күндөн кеч эмес аныкталат.

«Эгерде кардар Visa, Mastercard, UnionPay, Элкарт картамын көрсөтсө, эмне кылуу керек?» эскерткичи

Эмнеге көңүл буруу керек	Эмне кылуу керек
Эсептердин номерлери дал келеби?	Картаны терминал аркылуу өткөрүңүз. Терминалда пайда болгон же чектеги эсептердин номерлери картадагы номерлер менен дал келиши керек. Эгерде дал келбесе, +996 312 620 101 же +996 312 976 797 телефондору аркылуу Банктык карталар башкармалыгына чалыңыз
Картага кол коюлганбы?	Эгерде кол тамга үчүн панель бош болсо, анда кардардан кол коюуну өтүнүңүз. Жарактуу өздүк күбөлүгү менен салыштырыңыз, мисалы, паспорт менен. Эгерде кардар картага кол коюудан баш тартса, анда картаны төлөөгө кабыл албаңыз.
Кол тамгалар дал келеби?	Чектеги кол тамганы картадагы кол тамга менен салыштырыңыз. Эгерде карталар дал келбесе, кошумча өздүк күбөлүктү сураңыз. Эгерде картадагы же чектеги кол тамга өздүк күбөлүктөгү кол тамга менен дал келбесе, +996 312 620 101 же +996 312 976 797 телефондору аркылуу Банктык карталар башкармалыгына чалыңыз.
Карта жасалма экенине шектенүү барбы?	Транзакцияны иштеп чыкканча, картанын жасалмалоо белгилерине көңүл буруңуз. Эгерде мындай белгилер болсо, +996 312 620 101 же +996 312 976 797 телефондору аркылуу Банктык карталар башкармалыгына чалыңыз.
Сизде карта окулбайбы?	Балким, чип иштебейт. терминалдын ишин текшериңиз. кол тамганы салыштырыңыз жана картанын аныктыгын абайлап текшериңиз. Чип бузук болгондо транзакцияны иштеп чыгуу жол-жоболорун аткарыңыз, мисалы, магниттик тилкени пайдаланыңыз.

9. ДООМАТТЫК ИШ

9.1. Кардарларда Элсом системасынын иштешине байланыштуу дооматтар (даттануулар) пайда болгон учурда, 2-тарап +996 (553) 620101, 0 (312) 620101 телефондору аркылуу ЭЛСОМ кардарларды колдоо кызматына кайрылат.

Колдоо кызматынын иштөө убактысы: Күнү-түнү.

9.2. Кардарларда 2-тарап көрсөткөн кызматтарга байланыштуу дооматтар (даттануулар) пайда болгон учурда кардарлар аларды ЭЛСОМ кардарларды колдоо кызматына жөнөтө алышат. Банктын жооптуу адиси дооматты 2-тарапка берет. Кардардын даттануусунун негиздүүлүгү кызматтык иликтөөнүн жыйынтыктары боюнча эки Тарап тарабынан белгиленет, ал кардарлардан даттануулардын түшүү фактысы боюнча Тараптар менен биргеликте жүргүзүлөт. 2-тараптын кызматтык иликтөөгө катышуудан баш тартуусу, анын ичинде Банктын кардарлардын

даттанууларынын маңызына байланыштуу аны 1-тараптан алган учурдан тартып 3 (үч) жумуш күнү ичинде 2-тараптан жоопту албагандыгы менен билдирилген баш тартуусу, 2-тараптын даттанууда көрсөтүлгөн факты боюнча өз күнөөсүн тааныды деп эсептелет.

9.3. Эгерде Тараптар жүргүзгөн кызматтык иликтөөнүн жыйынтыктары боюнча 2-тарап күнөөлүү деп таанылса, анда Банк мурдагы Отчеттук мезгил үчүн 2-тарапка тиешелүү суммадан кардардын электрондук капчыгынан алынган суммасы кармап калат жана бул сумманы кардарга ордун толтурат. Ошондой эле Банк эгерде 2-тарап тарабынан кызматтар талаптагылай көрсөтүлбөсө, 2-тарапка ага таандык сумманы төлөп бербейт.

9.4. 2-тарап көрсөткөн кызматтын сапатына даттанууларга байланыштуу Банкка кандайдыр бир доо коюлган учурда, 2-тарап Банк тарабындагы сот процессине катышууга милдеттенет жана Банктан акча каражаттарын өндүрүү жөнүндө чечим чыгарылган учурда 2-тарап Банктын талабы документ менен тастыкталган: аткаруу документинин көчүрмөсү жана төлөө жөнүндө төлөм тапшырмасынын көчүрмөсү алынган учурдан тартып 5 (беш) жумуш күнүнөн кеч эмес Банкка келтирилген зыяндын ордун толук көлөмдө толтуруп берүүгө милдеттенет. Мында ушул пунктта берилген учурда, Банк 1-тараптын зыяндын ордун толтуруусу, талаш-тартыш орун алгандыгы жана Банкка доо талаптары коюлгандыгы жөнүндө Банк 2-тарапка тиешелүү түрдө, өз убагында, жазуу жүзүндө билдирүү шартында жүргүзүлөт.